

TAUSTINFO

TEGURID, MIS MÕJUTAVAD EURO VAHETUSKURSSI

Kasutuselevõttust alates on Euroopa ühisraha eurot iseloomustanud odavnemise trend. See omakorda on andnud alust diskussiooniks, milline siis on euro "teoreetiliselt õige" hind. Vastust otsitakse järgmiste tegurite abil:

Inflatsiooni erinevus – valuutade suhtelise ostujõupariteedi (relative PPP) alusel peaks kiirema inflatsioonitempoga riigi valuuta – antud juhul Ameerika dollar – rahvusvahelise tasakaalu säilitamiseks odavnema.

Intressimäära erinevus – empiirilisel pikaajaliste võlakirjade intressimäärad olnud paremad vahetuskursi erinevusi seletavad tegurid kui rahaturu intressimäärad. Europiirkonna ja Ameerika Ühendriikide valitsuse 10aastase tähtajaga võlakirjade intressivahe on vähenenud, viidates euro võimalikule tugevnemisele (vt joonis 2.4, lk 19).

Majanduse kasvupotentsiaal (sh tootlus) – investorite arvates peaks suurema kasvupotentsiaaliga riigi valuuta investeringute sissevoolu tõttu kallinema. Seni toetab kasvupotentsiaali prognoos, mis lähi- ja keskpikal perioodil eeldab Ühendriikide majanduse "pehmet maandumist" (vt 1. allmärkus lk13), dollari tugevust. Samal ajal kalduvad paljud turuosalisel europiirkonna majanduse tugevuses ja väljavaadetes kahtlema. Europiirkonna majanduse struktuuri suhteline jäikus ja valitsussektori kulutuste suhteliselt suur osa toetavad euro nõrkust¹.

Nafta hind – tegelikult taas väliskaubandustingimuste tegur: püsiv nafta hinna tõus nõrgestab selle impordist enam sõltuva maa valuutat. Europiirkonna maad tarvivad SKP ühiku kohta vähem naftat, kuid erinevalt Ühendriikidest sõltuvad nad täielikult selle impordist. Kui nafta hind püsib kõrge (üle 30 dollari barreli eest), ei tohiks euro oluliselt tugevneda.

Netovälisvarad – välisvõla suurenemist e jooksevkonto puudujääki on rahvusvahelised investorid nõus rahastama vaid siis, kui tulemuseks on suurem tulu. Kui intressimäärad jäävad samaks, tagab kõrgema tulukuse investeringute sihtriigi valuuta (oodatav) tugevnemine. Isegi kui Ühendriikide intressid enam ei tõuse, hoiab investeringute tasuvuse ootusi ülal suur kasvupotentsiaal. Siiski viidatakse traditsiooniliselt Ühendriikide jooksevkonto puudujäägile kui ohutegurile.

Valuutaturul – võrreldes eelnevate teguritega johtub kiire mõju valuutakursile rahaturu igapäevastest tehingutest, mis sõltuvad peamiselt tehnilisest analüüsist (sh riskivalmidusest ja kasumivõimaluse hinnangust) ning majanduslikest ja poliitilistest uudistest. Valuutaturg peab eurot nõrgaks.

Kuigi ülalnimetatud tegurite (v.a viimane) põhjal hinnatud euro tasakaaluline vahetuskurs on praegusest kõrgem (u 1,10–1,25 USD/EUR), näitab hetkeanalüüs, et euro suhteline nõrkus säilib.

¹ Empiirilised uurimused näitavad, et valitsuse kulutuste suurenemisega kaasneb väiksem kogutootluse kasv kui erasektoris.